

ครบเครื่อง...

มะนาวแป้น ยอดนิยม เงินล้าน

แป้นสุขประเสริฐ

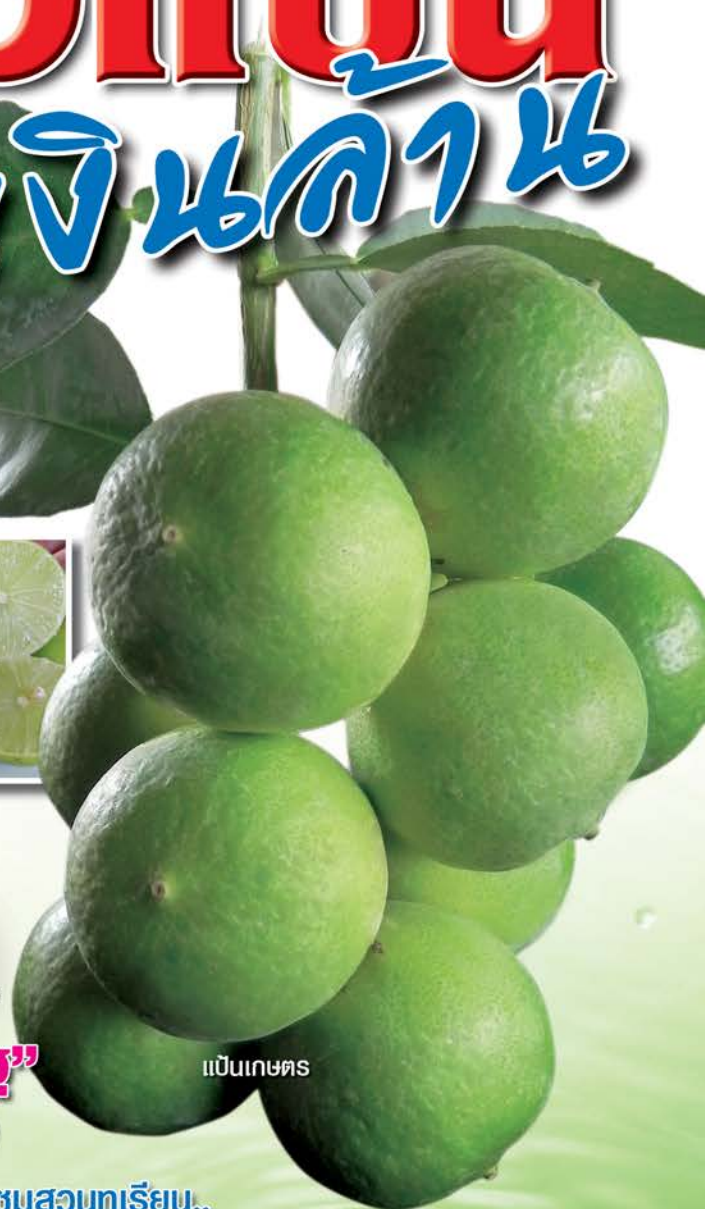
แป้นรำไพ

แป้นดกศรีนวล

แป้นดกพิเศษกำแพงเพชร

แป้นเกษตร

- มะนาวพันธุ์ใหม่.. **“แป้นสุขประเสริฐ”**
ไร้เมล็ด & ต้านทานโรคแคงเกอร์ (ขั้นเทพ!)
- **“แป้นรำไพ”** ปลอดแคงเกอร์ & พืชแซมสวนทุเรียน..
แค่ 350 ต้น โคยหลักล้าน! ต่อรอบการผลิต
- เปิดตำนานมะนาวเงินล้าน.. **“แป้นพวงเพชรบุรี”**
ผลผลิตคูณสอง (ด้วยเทคนิคต้นคู่!)
- **“แป้นดกศรีนวล”** เติบโตดี มีดีที่เปลือกบางน้ำหอม..
ผลใหญ่ ถูกใจตลาดแน่นอน!
- แปลงต้นแบบ มะนาว 1 ไร่ 1 ล้าน
พันธุ์แป้นแม่ลูกดก (ปลูกระยะชิด 800 ต้น/ไร่)

➤ บรรณาธิการ : อภิชาติ ศรีสอาด
➤ เรียบเรียง : อัมพา คำวงษา

“มะนาวแป้นดกศรีนวล”

เด่นที่ “สี”
มีดีที่เปลือกบาง
น้ำเยอะ หอม
(ตรงใจตลาด!)

จากความโดดเด่นแปลกตาไม่เหมือนใครครั้งแรกที่ได้เห็น คือ “สี” และลักษณะของผลซึ่งละม้ายคล้าย “ส้ม” อยู่มากที่สุด ติดผลผลิตดกมากกระจายรอบทรงพุ่ม ทราบจากเจ้าของว่าเป็นหนึ่งในสายพันธุ์ “มะนาวแป้น” ที่เกิดการกลายมาจากการปลูกโดยใช้เมล็ด

ทำให้ คุณพเยาว์ ธรรมรัตน์ ซึ่งขณะนั้นยังรับราชการอยู่ในตำแหน่งเกษตรอำเภอ สังกัดสำนักงานเกษตรจังหวัดฉะเชิงเทรา มีโอกาสลงพื้นที่ไปในเขตของ อ.บ่อ

คุณพเยาว์ ธรรมรัตน์
ผู้ค้นพบพันธุ์

กิ่งพันธุ์คุณภาพ (เสียบยอดต่อส้มโอ)

ทอง จ.ชลบุรี เกิดความสนใจในมะนาวพันธุ์ใหม่นี้ขึ้นมาทันที ด้วยเคยเห็นมาก็มากแต่ทว่ายังไม่มีลักษณะแปลกแบบนี้ อีกทั้งเมื่อลองผ่าดูก็พบว่า ปริมาณน้ำ ช่างในมีมาก แถมเมล็ดน้อยเพียง 1-2 เมล็ด/ผลเท่านั้น (หรือบางผลไม่มีเมล็ดเลย) เปลือกบางน้ำหอม ดูแล้วน่าจะถูกใจสำหรับผู้บริโภค ที่นิยมมะนาวแป้นเปลือกบางน้ำหอมกันอยู่เป็นทุน

ผ่านมากกว่า 5 ปีถึงปัจจุบันนี้ คุณพเยาว์บอกว่าค่อนข้างแน่ใจในสายพันธุ์แล้ว เพราะที่ผ่านมาได้นำ “กิ่งตอน” มาทดลองปลูกและขยายพันธุ์เพิ่มเติม ซึ่งก็พบว่ายังคงลักษณะดีดั้งเดิมไว้อย่างครบถ้วน เลยเริ่มเกิดความเชื่อมั่นพร้อมทั้งยังได้ตั้งชื่อพันธุ์ให้ใหม่ด้วย ว่า “แป้นดกศรีนวล” ตามชื่อของน้อง (เจ้าของสวนฯ) ที่ร่วมกันทำการปรับปรุง/คัดเลือกพันธุ์ดีมาด้วยกัน รวมถึงได้พัฒนาในเรื่องของการขยายพันธุ์สำหรับปลูกในเชิงการค้า โดยใช้เทคนิค “การเสียบยอด” (ต่อส้มโอขาวพวง) ที่ช่วยในเรื่องการหากินเก่ง โตไว สมบูรณ์แข็งแรง และมีการนำไปออกงาน

ม.เกษตรศาสตร์ กำแพงแสน เมื่อปลายปี 2557 ที่ผ่านมา เป็นการเปิดตัวครั้งแรก

สำหรับผู้สนใจปลูกมะนาวพันธุ์นี้ ซึ่งมีศักยภาพในการให้ผลผลิตสูง อดีตเกษตรกรอำเภอท่งนี้ (ข้าราชการบำนาญฯ) ได้แนะนำว่าให้ใช้ระยะปลูก 4x4 หรือ 4x6 เมตร หรืออาจปลูกระยะชิดกว่านี้ได้แต่ก็ต้องมีการจัดการทรงพุ่ม (ตัดแต่งกิ่ง) ที่ดี ปลูกแบบลงดินทั่วไปควรมีการผสมแกลบดิบ/แกลบดำ เพื่อช่วยเพิ่มความโปร่งในดิน มีการรองกันหลุมด้วยปุ๋ยคอกเก่าหรือปุ๋ยชีวภาพ ใส่พอประมาณก่อนนำต้นพันธุ์ลงปลูกต่อไป หรือกรณีในพื้นที่เป็นดินเลวควรใช้การปลูกแบบ “วางบ่อฯ” ซึ่งสูตรของวัสดุปลูก คือ หน้าดิน 2 ส่วน : แกลบดิบ 1 ส่วน : แกลบดำ 1 ส่วน : ปุ๋ยคอกเก่า (หรือปุ๋ยชีวภาพ) 1 ส่วน จากนั้นดูแลเรื่อง “การให้น้ำ” ชอบชื้นแต่ไม่ชอบแฉะ, “การให้ปุ๋ย” หลังปลูกใหม่ให้ปุ๋ยชีวภาพหรือปุ๋ยคอกเก่า หรือปุ๋ยสูตรเสมอ ปริมาณไม่ต้องมากนักต่อครั้ง แต่ควรมีการจัดสรรเพื่อให้พืชได้กินอย่างสม่ำเสมอ หรือ “ให้ทีละน้อย แต่ให้บ่อย” จะเกิดประสิทธิภาพที่สุด และการควบคุมเรื่อง

ทดลองปลูกในวางบ่อฯ

6-8 เดือนเป็นต้นไปมะนาวแป้นดกศรีนวลจะเริ่มมีการให้ผลผลิต และเป็นลักษณะทยอยออกอย่างต่อเนื่องทั้งปี โดยใน 1 ต้นจะมีทั้งชุดลูกใหญ่ ลูกเล็ก และดอก ที่ทยอยออกมาแซมต่อช่วงเรื่อยๆ มีทั้งการติดผลแบบเป็นพวงและกระจายรอบทรงพุ่ม ส่วนขนาดของผลนั้นจะค่อนข้างไปทางมะนาวเกรด A และไซส์จัมโบ้จำนวนมาก

“โรค-แมลง” หากไม่พบการระบาดมากนักให้ใช้สารธรรมชาติไล่หรือใช้วิธีการตัดแต่งกิ่ง (ที่เป็นโรค) แล้วนำออกไปทำลายนอกแปลง แต่ถ้าจำเป็นจริงๆ อาจฉีดพ่นด้วยอะบาเม็กติน (กรณีแมลง) และสารกลุ่มคอปเปอร์ เพื่อการป้องกันโรคของมะนาว เป็นต้น หลังจากอายุได้

สอบถามรายละเอียดเพิ่มเติมได้ที่
“สวนเกษตรศรีนวล” เลขที่ 47/1 หมู่ 7
ต.ไม้เค็ด อ.เมือง จ.ปราจีนบุรี โทร.
089-939-8951 (คุณศรีนวล ยอพระกลิน),
081-143-0289 (คุณสุรินทร์ อุดมจิต) หรือ
081-303-6366

ฝ่ายการตลาดคนสวยของสวนเกษตรศรีนวล

อาจารย์วัง สุขประเสริฐ ภูฏด้านการปลูกมะนาวในวงบ่อซีเมนต์ แห่งจังหวัดพิจิตร และนักพัฒนาสายพันธุ์มะนาวโดยเฉพาะ “ตระกูลแป้น” ก่อนหน้านี้เคยฝากผลงานเด่นเอาไว้ อย่าง “แป้นแม่ลูกดก” ได้รับความนิยมนอย่างสูงในเรื่องของความดก (ที่ออกลูกดกสมชื่อจริง ๆ) กลายเป็นอีกพันธุ์ดีของวงการมะนาวไทย ที่หาดูจับได้ยากคนหนึ่ง มาคราวนี้ถึงทีเด็ด! หลังจากทุ่มใช้เวลานานในการปรับปรุงพัฒนาสายพันธุ์มานานกว่า 11 ปี จนแน่ใจแล้วว่าใช่เลย! ก็ได้ฤกษ์เปิดตัวซะทีสำหรับมะนาวแป้นพันธุ์ใหม่ (หรืออาจกล่าวได้ว่าล่าสุด ณ ปีพ.ศ.2558 นี้) ขณะที่คุณสมบัตินั้นก็โดดเด่นเหนือใครมิใช่หยอก เรียกว่าสมศักดิ์ศรี หาไม่แล้วปรมาจารย์ท่านนี้คงจะไม่กล่าวให้ชื่อ (นามสกุล) ตั้งเป็นชื่อของมะนาวพันธุ์ใหม่อย่างแน่นอน

แป้นไร่เมล็ดถล่มด้านทานแคงเกอร์ ต้องยกให้ “แป้นสุขประเสริฐ”

อาจารย์วัง เล่าว่า จากปัญหาหลักของมะนาวพันธุ์แป้นซึ่งเป็นยอดนิยมของตลาด (ทรงแป้น เปลือกบางน้ำเยอะหอม) ก็คือโรคแคงเกอร์ ที่ทำให้ต้องใช้สารเคมีเพื่อการอารักขาพืชและกลายเป็นภาระต้นทุนที่บานปลายขึ้นทุกปี จนทำให้ต่อมา

ได้มีการพัฒนาสายพันธุ์มะนาวโดยทางราชการ (ศูนย์วิจัยพืชสวนจังหวัดพิจิตร ในสังกัดของกรมวิชาการเกษตร) เพื่อการแก้ปัญหาโรคดังกล่าวขึ้น และเป็นที่รู้จักในชื่อพันธุ์ว่า “พิจิตร 1” เป็นลูกผสม (F1) ระหว่างมะนาวพันธุ์น้ำหอมกับพันธุ์แป้น มีความต้านทานต่อโรคแคงเกอร์ ให้ผลผลิตดกมาก ผลใหญ่ แต่ทว่าหลังการเผยแพร่พันธุ์ออกไปคนขายกลับไม่ค่อยได้บอกถึงเรื่องอายุเก็บเกี่ยวที่เหมาะสม (ต้อง 6 เดือนขึ้นไป) ซึ่งพันธุ์นี้จะดูที่ขนาดของผลเป็นหลักไม่ได้ ก็เลยมีปัญหาเรื่องเปลือกหนา/บีบไม่ค่อยมีน้ำ หรือสู้ความหอมของมะนาวแป้นดั้งเดิมไม่ได้บ้าง ตลาดไม่ค่อยรับเป็นต้น ในขณะที่สวนเองก็ได้มีการพัฒนาสายพันธุ์มะนาวแป้นมาอย่างต่อเนื่องเช่นกัน ยกตัวอย่างเช่น มีการผสมระหว่างพันธุ์ “แม่ไก่ไข่ดก” เป็นพันธุ์พื้นเมืองที่ให้ลูกดกมาก แต่ว่าผลกลมและเล็ก กับพันธุ์ “เอี่ยมเซ้ง” มะนาวแป้นที่ให้ลูกค่อนข้างใหญ่ และ

ด้าน ทานโรคได้ดีพอสมควร จนได้ลูกผสม (F1) ออกมา คือ “แป้นแม่ลูกดก” ที่มีคุณสมบัติความเป็นมะนาวแป้นครบทุกประการ ผลใหญ่ ลักษณะการติดผลดกกระจายทั่วทรงพุ่ม และด้านทานโรคได้ดีพอสมควร แต่ถึงกระนั้นก็ยังไม่ใช่ที่สุดของแป้น (เพราะยังมีโอกาสเป็นแคงเกอร์ได้อยู่) อีกทั้งในเรื่องของ “ไร้เมล็ด” ก็ยังไม่พบว่าไม่มีใครเคยสามารถทำได้มาก่อน จึงกลายเป็นโจทย์ให้ต้องทำการพัฒนาต่อ

“ที่มาของพันธุ์แป้นสุขประเสริฐ คือ ผมใช้พ่อแม่พันธุ์ซึ่งเป็นลูกผสม (F1) ได้แก่ พืช 1 เป็นตัวตั้งหรือเป็นแม่ และใช้ แป้นแม่ลูกดก เป็นพ่อ จากนั้นทำการผสมข้าม โดยวิธีแกะดอก (ครอบดอก) จนติดลูกแล้วและรอให้แก่จึงนำมาเก็บข้อมูลต่อ โดยเริ่มจากแบ่งเป็น 2 กลุ่ม (จาก 100 ลูก) คือ 1.กลุ่มที่ไม่มีเมล็ด 1-4 เมล็ด/ผล และ 2.กลุ่มที่มีเมล็ดมากกว่า 5 เมล็ด/ผลขึ้นไป ทั้งสองกลุ่มได้มา 300 เมล็ดเท่ากัน แล้วจากนั้นนำแต่ละกลุ่มมาเพาะเป็นต้นกล้า และอายุประมาณ 2 เดือนเริ่มทดสอบการต้านทานแคงเกอร์ ทั้งนี้โดยการสเปรย์เชื้อแบคทีเรียที่ก่อโรคให้กับต้นกล้าโดยตรง ปรากฏว่ามีเพียงกลุ่มที่ไม่มีเมล็ดไม่เกิน 4 เมล็ด/ผลสามารถต้านทาน หรือไม่เป็นแคงเกอร์เลย และมีเพียง 4 ต้นเท่านั้น! ส่วนนอกนั้นติดโรคแคงเกอร์หมดเลย ซึ่งจาก 4 ต้นหรือ 4 เบอร์ที่เหลือรอดมาดังกล่าว จึงได้ปลูกต่อเพื่อจะรอดูรูปทรงของผลและคุณภาพอีกว่าจะเป็นอย่างไร จนกระทั่งพอเข้าปีที่ 7 เริ่มมีการติดดอก และจนมาถึงตอนนี้เข้าปีที่ 11 แล้วได้เห็นทั้งความดก รูปทรง และคุณภาพที่เหมือนกับแป้นแม่ลูกดก ทั้งยังพบว่า มีอยู่เพียงหนึ่งเดียว (ต้นเบอร์ 4) ไม่มีเมล็ดเลย! หรือใน 100 ผลมีเมล็ด (ไม่เกิน) 2 เมล็ด/ผล ไม่เกิน 10 ผลเท่านั้น! ส่วนต้นอีก 3 เบอร์พบมีเมล็ด แต่ว่าทั้งหมดคือจะทน/ไม่เคยเป็นแคงเกอร์เลย ถึงแม้จะมีหนอนซอนใบมาลงก็ตาม และจุดเด่นของต้นเบอร์ 4 (หรือพันธุ์แป้นสุขประเสริฐ) อีกอย่างก็คือ ดอก จะมีสีขาวอมม่วง (ถ้าอุณหภูมิต่ำกว่า 20 องศา) หรือไม่ก็สีขาวล้วนในกรณีที่อุณหภูมิเกิน 20 องศา, หนาม จะค่อนข้างยาวและแหลม, กิ่งสีน้ำตาลเข้ม เมื่อแก่ ที่ใช้ในการจำแนกจากต้นหรือพันธุ์อื่นๆ ได้ชัดเจน”

ตอบโจทย์ตรงใจสำหรับคนอยากทำมะนาวหน้าแล้ง (พืชราคาแพง)

และนอกจากที่มาที่ไปของสายพันธุ์ตลอดจนคุณสมบัติเด่นดังที่บอกไปแล้ว อาจารย์ยังงัดมาให้ฟังด้วยว่า มะนาวแป้นสุขประเสริฐมีลักษณะเป็นพันธุ์เบา และทะวาย คือ ให้ผลผลิตง่าย ใน 1 ต้นจะมีทั้งชุดดอก - ผลเล็ก-ผล กลาง ให้ทยอยเก็บได้รุ่นไปได้ทั้งปี อายุเก็บเกี่ยวประมาณ 4 เดือนหรือเพียง 2-3 เดือนก็มีน้ำแล้ว และสามารถอยู่บนต้นได้นานถึง 7 เดือน (โดยไม่เหลือง) จากนั้นจึงร่วง/หล่นตามธรรมชาติ และที่น่าสนใจเป็นอย่างมากสำหรับผู้สนใจเรื่องการทำมะนาวหน้าแล้งอยู่เป็นทุนก็คือว่า พันธุ์นี้จะติดดอกดกเป็นพิเศษในช่วงปลายฝน-ต้นหนาว (เป็นธรรม ชาติของพันธุ์) ซึ่งนอกเหนือจากการมีผลผลิตทยอยออกทั้งปีแล้วหรือถ้ากลัวว่าจะไม่ชัวร์ โดยอาจารย์ยังก็ได้แนะนำเทคนิคการใช้สาร (พาโคลบิวทราโซล) ที่ชาวสวนใช้กับมะม่วงให้ด้วย อัตราความเข้มข้น 80-100 ซีซี : น้ำ 20 ลิตร ใช้ฉีดพ่นทั่วต้นทุก 10 วัน/ครั้ง ประมาณ 3 ครั้งก็ได้ผลแล้ว กล่าวคือ ในช่วงเดือน ก.ค.-ส.ค. ซึ่งปกติจะยังคงมีฝนตกชุก แต่ว่าเมื่อต้องทำการบังคับนอกฤดูจำเป็นที่จะมีการเตรียมต้นมะนาวให้พร้อมไปตั้งแต่ในช่วงเดือนดังกล่าวเริ่มจากการตัดแต่งกิ่งก่อนและหลังจากนั้นอีก 1 เดือนจึงเริ่มใช้สารฯ ช่วยกดยอด/หยุดการเจริญทางด้านใบและกิ่งก้านไว้ชั่วคราว เปลี่ยนเป็นการสะสมอาหารแทน วิธีเช็คความต้นพร้อมหรือยังจะใช้มือกำ “ใบ” ดูถ้ากรอบก็เป็นอันใช้ได้ จากนั้นจึงเริ่มเปิดตาดอกต่อไป ซึ่งจะได้ผลผลิตออกขายทันช่วงหน้าแล้ง (มะนาวแพง) พอดี พร้อมกันนี้ยังมีเทคนิค “การลดต้นทุน” อีกคือพันธุ์นี้จะให้ผลดีที่สุดและการเก็บเกี่ยวก็ง่ายด้วย ต้องปลูกในวงบ่อซีเมนต์ ใช้วงบ่อขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง 1 เมตร สูง 50 ซม. แบบไม่ต้องมีฝารองด้านล่าง เพื่อให้รากแก้วหยั่งลงในพื้นที่ดินได้ เหตุผลเพราะมะนาวใช้ระบบราก “รากฝอย/รากขน” ที่อยู่หน้าดินและลึกลงไปอีกประมาณ 30-40 ซม.ทำหน้าที่ในการหาอาหารสำหรับเลี้ยงต้น ฉะนั้นพื้นที่ภายในวงบ่อจึงเพียงพอสำหรับการเจริญของระบบรากกลุ่มนี้ และพอจะบังคับนอกฤดูจึงเพียงใช้สารฯ ตามที่กล่าวมาก็ได้

ผลแล้ว โดยไม่ต้องมีการรดน้ำหรือคลุมปากบ่อแต่อย่างใด วิธีนี้ช่วยลดต้นทุนค่าวางบ่อลงได้กว่า 50% ส่วนนอกนั้นเรื่องของ “วัสดุปลูก” จะเน้นว่าให้ใช้ที่มีอยู่แล้วในท้องที่ เช่น ภาควัสดุที่ใช้ทะเลาะปลาดีหรือกาบมะพร้าวแห้งเพื่อแทน “แกลบ” ซึ่งหายาก นำมาปั่น/สับเพื่อผสมในอัตรา 2 ส่วน : ก้อนเชื้อเห็ดเก่า (เช่น เห็ดหูหนู ถ้ามมี) 2 ส่วน : ดิน/หรือทรายหยาบ 2 ส่วน : ปุ๋ยคอกเก่า 1 กระสอบ/วงบ่อ, ภาควางจะหาแกลบได้ง่ายก็ใช้ 3 ส่วน : ดิน/หรือทรายหยาบ 2 ส่วน : ปุ๋ยคอกเก่า 1 กระสอบ/วงบ่อ, ภาควัสดุอื่น ๆ ก็ใช้เหมือนภาควางหรืออาจมีการนำกากมันสำปะหลังหรือปอ มาใช้แทนแกลบก็ได้แต่ว่าก็ต้องหมักให้ตีก่อน ทั้งนี้หลักการเลือกใช้วัสดุปลูกต้องคำนึงถึงการระบายน้ำดีเป็นสำคัญ ด้านการบำรุงรักษา เช่น การให้น้ำ ต้องให้พืชได้กินอย่างเพียงพอ การให้ปุ๋ย ต้องตรงกับการเจริญเติบโตของพืชในแต่ละช่วง และการจัดการโรค-แมลง เพียงคอยดูแลในช่วงแตกใบอ่อน (ระยะเงี้ยว) อย่าให้มีแมลงเข้ารบกวน เนื่องจากพันธุ์นี้มีความต้านทานโรค (ต้านทานแคแคงสูงกว่าพันธุ์พิจิตร 1) อยู่แล้ว จึงช่วยให้เกษตรกรลดต้นทุนค่าสารเคมีที่เคยใช้กันไปได้มาก

รับรองว่าเป็นถูกใจตลาดแน่นอน!

อาจารย์วัจ บอกว่า การทดสอบสุดท้ายเพื่อที่จะให้แน่ใจได้ว่าเป็นพันธุ์ที่ตลาดและ ผู้บริโภคมีความต้องการ โดยได้นำไปให้ “แม่ค้าส้มตำ” ทดลองใช้และบอกถึงคุณภาพว่าชอบหรือไม่ชอบตอบกลับมา จำนวนนับสิบๆ ราย เพราะกลุ่มนี้จะมี ความชัดเจนเรื่องคุณภาพของมะนาว (ปริมาณน้ำ กลิ่นหอม เปลือกบาง/ไม่บาง) ที่ใช้จะต้องใช่จริงๆ ถึงจะให้การยอมรับได้ ก็ปรากฏว่าผ่านฉลุย แม่ค้าส้มตำที่ได้ใช้ต่างก็ยกนิ้วให้ และอีกทางหนึ่งซึ่งได้ลองนำเข้า โรงรับซื้อใหญ่ (โดยไม่ได้ออก/แอบปนไปกับมะนาวแป้นลองดู) เพราะปกติคนคัดมะนาวจะแม่นยำ ดูรู้เลยว่าใช่/ไม่ใช่แป้น (พิจิตร 1 เคยถูกคัดออกมาแล้ว) ซึ่งปรากฏว่าผ่านอีก! เพราะดูไม่ต่างจากแป้นเลยสรุปว่ารุ่นนี้สามารถไปได้หมด โดยขนาดใหญ่สุดอยู่ที่ 75-80 กรัม/ผล ทำให้มีความมั่นใจ ล่าสุดเมื่อวันที่ 2 เมษายน 2558 ได้ตัดสินใจเข้ากรุงเพื่อดำเนินการขอยื่นจดทะเบียน

ทรงผลเป็นเมื่อแก่จัด

รับรองพันธุ์พืช (พันธุ์ใหม่) ไว้กับกรมวิชาการเกษตรเป็นที่เรียบร้อยแล้ว ทั้งนี้ ด้วยต้องการที่จะปกป้องเอาไว้เพื่อไม่ให้ถูกนำไปใช้หรือเผยแพร่ไปสู่คนชาติอื่นที่มีคนไทย เพราะโดยเจตนาแล้วตนเองอยาก จะเห็นคนไทยโดยเฉพาะเกษตรกรด้วยกัน ได้ปลูกมะนาวพันธุ์นี้ เพื่อความมีเศรษฐกิจที่ดีในครอบครัวกันอย่างถ้วนหน้ามากกว่า.

อย่างไรก็ตาม อ่านมาถึงตรงนี้แล้ว ต้องขอแจ้งให้ทราบกันก่อนว่าในระหว่างนี้ (ไปจนกว่าจะถึงปลายปี 2558) กิ่งพันธุ์มะนาว “แป้นสุขประเสริฐ” อาจจะมีไม่พร้อมสำหรับการจำหน่าย คงต้องอดใจรอสักนิด หรือหากต้องการเข้าไปดูต้นแม่พันธุ์และศึกษาทำความเข้าใจก่อนปลูกซึ่งอาจารย์วัจก็ฝากบอกว่า พร้อมให้ความรู้กับทุกท่านอย่างเต็มที่ เพราะวันนี้อาจารย์เกษียณจากงานราชการแล้วเพื่อมาเป็นเกษตรกรนักปรับปรุงพัฒนาพันธุ์พืชอย่างเต็มตัว ซึ่งเป็นสิ่งที่รักยิ่ง และปวารณาตัวเพื่อร่วมพัฒนาวงการเกษตรไทยให้ก้าวไกลต่อไป..

สอบถามรายละเอียดเพิ่มเติมได้ที่ “ร้านบ้านพันธุ์ไม้” เลขที่ 122/2 หมู่ 9 ต.เมืองเก่า อ.เมืองพิจิตร จ.พิจิตร 66000 โทร. 087-201-4607, 085-601-1883

คุณสนอง ดอกจันทร์
กับผลผลิตมะนาวเป็นพวงเพชรบุรี
จากต้นอายุ 18 เดือน

“แป้นพองเพชรบุรี”

หากนับถึงตอนนี้ ก็เป็นรอบที่ 5 แล้วสำหรับการปลูกมะนาว “แป้นพองเพชรบุรี” ของสวนคุณพ่อ (โดยคุณสนอง ดอกจันทร์) ในการปลูกมะนาว 1 รอบจะมีอายุเฉลี่ยการให้ผลผลิตประมาณ 8-9 ปี หรืออาจมากกว่านี้ซึ่งขึ้นอยู่กับดูแลด้วย (กรณีในพื้นที่ไม่มีปัญหาเรื่องน้ำท่วม) เพราะจากลักษณะเด่นของสายพันธุ์ คือ แป้นเปลือกบาง น้ำมาก และมีกลิ่นหอม ที่สำคัญเป็น “พันธุ์เบา” สามารถให้ผลผลิตง่าย ออกลูกตลอดปีอยู่แล้ว หากมีการดูแลให้ปุ๋ยสม่ำเสมออย่าให้พืชขาดอาหารเพียง 8-9 เดือน ก็เริ่มมีการติด

ที่เด็ดปลุกแบบต้นคู่ตามฉบับ
“สวนปะนาจากคุณพ่อ”
การันตีผลผลิตอ้อ!
จากประสบการณ์กว่า 40 ปี

มะนาวเบอร์ 1
อายุประมาณ 5 เดือน

ครบเครื่อง... มะนาวแป้นเงินล้าน

อภิชาติ ศรีสอาด, อัมพา คำวงษา

ข้อมูลทางบรรณานุกรมของหอสมุดแห่งชาติ

อภิชาติ ศรีสอาด, อัมพา คำวงษา

มะนาวแป้นเงินล้าน

พิมพ์ครั้งที่ 1 - กรุงเทพฯ : นาคา อินเตอร์มีเดีย, 2558

136 หน้า : ภาพประกอบ

1. หลักการปลูกมะนาวแป้น 2. บทสัมภาษณ์ I. ชื่อเรื่อง ISBN :
ISBN : 978-616-359-034-3

กรรมการผู้จัดการ :

อภิชาติ ศรีสอาด

ที่ปรึกษา :

สุราษฎร์ ทองมาก, ปัญญา เจริญวงศ์,
ประเวศ แสงเพชร, เกียรติพันธ์ จันทราปัตย์

ที่ปรึกษากฎหมาย :
(ทนายความ)

สมนึก พุ่มไฉยา

ผู้จัดการทั่วไป :

วิลาวรรณ์ ปิยะปราโมทย์

หัวหน้าส่วนหนังสือ :
เฉพาะกิจเชิงเกษตร :

อัมพา คำวงษา

กองบรรณาธิการ :

สุธารินีย์ เจริญรุ่งโรจน์ฤดี, มณี เมมี, พรลภัส บุตรดี,
กฤษณ์ ฮวบหนอง, วิจิต ใจมล, จันทรา อู่สุวรรณ
ณัฐฐญาณนต์ ดินรมรัมย์, พัชร สำโรงเย็น

ฝ่ายศิลปกรรม :

สมชาย กิตติพงษ์พัฒนา

สำนักพิมพ์ :

บริษัท นาคา อินเตอร์มีเดีย จำกัด
เลขที่ 64/51-53 หมู่ 3 ต.คลองมะเดื่อ อ.กระทุ่มแบน
จ.สมุทรสาคร 74110 โทร. 034-473213-5
08-1372-9483 แฟกซ์ 034-473215
www.nakainter media.com
e-mail : api_naka@yahoo.co.th

คำนำ

มะ

นาว... พี่ชเครื่องปรุงรสชาติของอาหารที่อยู่คู่ครัวคนไทยอย่างชนิดเรียกว่าจะขาดไม่ได้เลย! โดยเฉพาะสำหรับที่เกี่ยวกับน้ำพริกต่างๆ เช่น น้ำพริกกะปิ ซึ่งไม่เพียงแต่รสเปรี้ยวของมะนาวที่จะไปช่วยปรุงแต่งให้เกิดความกลมกล่อมขึ้น หรือแม้แต่เมนู “ต้มยำ” ต่างๆ ก็เช่นเดียวกันมะนาวมีส่วนในการชูรสชาติที่สำคัญ นอกจากนี้ยังมี กลิ่นหอม จากการบีบซึ่งเป็นน้ำมันหอมระเหยตามธรรมชาติ และเป็นที่ยอมรับกันว่าเหล่านี้คือความเป็นเฉพาะของมะนาวไทย ในขณะที่พันธุ์มะนาวเพียบพร้อมด้วยคุณสมบัติดังกล่าว แถมยัง เปลือกบางน้ำเยอะ ด้วย! ต้องยกให้ มะนาวแป้น ที่ถือเป็นยอดนิยม ทำให้กลายเป็นมะนาวเศรษฐกิจที่มีการปลูกกันอย่างกว้างขวาง อาทิ ในเขตของ จ.นครปฐม, บ้านแพ้ว จ.สมุทรสาคร, ดำเนินสะดวก จ.ราชบุรี, ท่ายาง จ.เพชรบุรี, จ.พิจิตร และ จ.กำแพงเพชร เป็นต้น ได้ชื่อว่าเป็นแหล่งที่สำคัญของประเทศไทยมานาน

ทว่าจากปรากฏการณ์ซึ่งพอถึงช่วง “หน้าแล้ง” ของทุกปี สิ่งหนึ่งที่ผู้บริโภคมักพบเจออยู่เสมอ นั่นคือปัญหาเรื่อง “ราคา” มะนาวแพง (ถึงแพงมาก!) เป็นอย่างนี้มาตลอด ถึงแม้ว่าในระยะหลังได้มีการพูดถึงการผลิตแบบ “นอกฤดู” หรือวิธีการบังคับต่างๆ นานาเพื่อให้ได้มีผลผลิตออกมามาก (ซึ่งจากปกติแล้วจะเป็นช่วงเวลาที่มีพืชชนิดนี้มักไม่ค่อยมีผลผลิตออก) ตลอดจนการนำเสนอสายพันธุ์ใหม่ๆ ที่สามารถตอบโจทย์เรื่อง “พันธุ์เบา/ทะวาย” ซึ่งช่วยให้การติดผลผลิตไวขึ้น รวมถึงมีความพิเศษในการต้านทานโรคที่สำคัญ เช่น แคงเกอร์ เป็นต้น แต่เราก็ยังมีปัญหาเรื่องความถูกใจบ้าง – ไม่ถูกใจบ้างในคุณสมบัติบางประการของมะนาวพันธุ์ใหม่ และดูเหมือนว่ายังคงไม่สามารถที่จะแก้ปัญหาได้ เพราะดูจากราคามะนาวหน้าแล้งที่ยังแพงอยู่ดี

หนังสือคู่มือการผลิต “มะนาวแป้น”(ยอดนิยม) เงินล้าน ที่ได้รวบรวมขึ้นนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างความเข้าใจเรื่องที่มาของสายพันธุ์ คุณสมบัติ (เด่น) และความต้องการของตลาด (ส่วนใหญ่) มิได้มุ่งสร้างการเปรียบเทียบเพื่อให้เกิดความได้เปรียบ/เสียเปรียบในเชิงการค้าแต่ประการใด โดยมีตัวอย่างของสวนที่ปลูกมะนาวแป้นแต่ละสายพันธุ์ และมีวิธีการแก้ปัญหการผลิตและการตลาดที่แตกต่างกันออกไป ทั้งนี้ ทางสำนักพิมพ์มีความตั้งใจอย่างแรงกล้าที่อยากจะเห็นทั้ง “มือเก่า” และ “มือใหม่” ในอาชีพการทำสวนมะนาวก็ดี ต่างประสบความสำเร็จในเรื่องของรายได้ (อย่างที่ตั้งใจไว้) และเป็นอาชีพที่มีความยั่งยืนต่อไป

สารบัญ

มะนาวพันธุ์การค้าในบ้านเรา	4
มะนาวแป้น (ยอดนิยมน) ต่างๆ	8
มะนาวแป้นทะวาย, มะนาวแป้นพวง, ,มะนาวแป้นเกษตร	9
มะนาวแป้นรำไพ	12
มะนาวแป้นเอี่ยมเซ้ง	13
มะนาวแป้นจรียา	14
มะนาวแป้นดกพิเศษ	16
มะนาวแป้นดกก่ำแพงเพชร	17
มะนาวแป้นแม่ไก่ไข่ดก	18
มะนาวแป้นแม่ลูกดก	19
มะนาวแป้นเพชรพวงทอง	20
มะนาวแป้นบุรพา	21
มะนาวแป้นสิรินนท์	22
มะนาวแป้นวิเศษ & มะนาวแป้นวโรชา	23
มะนาวแป้นดกศรีนวล	24
มะนาวแป้นสุขประเสริฐ	26
มะนาวต้านทานโรค (แคงเกอร์) : พันธุ์พิจิตร 1	28
มะนาวต้านทานโรค (แคงเกอร์) : พันธุ์จ.9, จ.28 และ จ.29	30
การปลูกและดูแลสวนมะนาว (ตามหลักการจัดการสวนไม้ผลยุคใหม่)	32
เทคนิคการผลิตมะนาวนอกฤดู (ให้เก็บผลผลิตขายได้ทั้งปี)	57
การเก็บรักษา & การแปรรูปมะนาวเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม	64
เทคนิคการขยายพันธุ์มะนาว (แบบมืออาชีพ)	
การตอนกิ่ง	73
การตัดชำกิ่ง	74
การต่อกิ่ง (หรือการเสียบยอด)	80
บทสัมภาษณ์ : พบกับ 11 สวนมะนาวแป้น (ยอดนิยมน) เงินล้าน!	
เอกสารอ้างอิง	112

มะนาว พันธุ์การค้า ในบ้านเรา

มะนาว (Lime) เป็นไม้ผลชนิดหนึ่ง ผลมีรสเปรี้ยวจัด จัดอยู่ในสกุลส้ม (Citrus) ผลสีเขียว เมื่อสุกจัดจะเป็นสีเหลือง เปลือกบาง ภายในมีเนื้อแบ่งกลีบๆ ชุ่มน้ำมาก นับเป็นผลไม้ที่มีคุณค่า นิยมใช้เป็นเครื่องปรุงรส นอกจากนี้ยังถือว่ามีความสำคัญทางโภชนาการ และทางการแพทย์ด้วย

ลักษณะทั่วไป : มะนาวโดยทั่วไปมีขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางประมาณ 4-4.5 ซม. ต้นมะนาวเป็นไม้พุ่มเตี้ย สูงเต็มที่ราว 5 เมตร ก้านมีหนามเล็กน้อย มักมีขนดก ใบยาวเรียวเล็กน้อย คล้ายใบส้ม ส่วนดอกสีขาวอมเหลือง ปกติจะมีดอกผลตลอดทั้งปี แต่ในช่วงหน้าหนาวจะออกผลน้อย และมีน้ำน้อย

มะนาวเป็นพืชพื้นเมืองในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ผู้คนในภูมิภาคนี้รู้จักและใช้ประโยชน์จากมะนาวมาช้านาน น้ำมะนาวนอกจากใช้ปรุงรสเปรี้ยวในอาหารหลายประเภทแล้ว ยังนำมาใช้เป็นเครื่องดื่ม ผสมเกลือ และน้ำตาล เป็นน้ำมะนาว ซึ่งเป็นที่รู้จักกันดีทั้งในประเทศไทย และต่างประเทศทั่วโลก นอกจากนี้ เครื่องดื่มแอลกอฮอล์บางชนิดยัง

นิยมผ่านมะนาวเป็นชั้นบางๆ เสียบไว้กับขอบแก้ว เพื่อใช้แต่งรส

ในผลมะนาวมีน้ำมันหอมระเหยถึง 7% แต่กลิ่นไม่ฉุนอย่างมะกรูด น้ำมะนาวจึงมีประโยชน์สำหรับใช้เป็นส่วนผสมนํ้ายา ทำความสะอาด เครื่องหอม และการบำบัดด้วยกลิ่น (aromatherapy) หรือนํ้ายาล้างจาน ส่วนคุณสมบัติที่สำคัญ ทว่าเพิ่งได้ทราบเมื่อไม่ช้านานมานี้ (ราวคริสต์ศตวรรษที่ 19) ก็คือการป้องกันและรักษาโรคลัทธิปิดลักเปิด ซึ่งเคยเป็นปัญหาของนักเดินเรือมาช้านาน ภายหลังได้มีการค้นพบว่าสาเหตุที่มะนาวสามารถช่วยป้องกันโรคลัทธิปิดลักเปิด เพราะในมะนาวมีวิตามินซีเป็นปริมาณมาก

มะนาวเป็น

มะนาวมีน้ำมันหอมระเหยที่ให้กลิ่นสดชื่น เพราะมีส่วนประกอบของสารซิโตรเนลลัล (Citronellal), ซิโตรเนลลิล อะซีเตต (Citronellyl Acetate), ไลโมนีน (Limonene), ไลนาลูล (Linalool), เทอร์พีนีออล (Terpeneol) ฯลฯ รวมทั้งมีกรดซิตริก (Citric Acid) กรดมาลิก (Malic Acid) และกรดแอสคอร์บิก (Ascorbic Acid) ซึ่งถือเป็นกรดผลไม้ (AHA : Alpha Hydroxy Acids) กลุ่มหนึ่ง เป็นที่ยอมรับว่าช่วยให้ผิวหน้าที่เสื่อมสภาพหลุดลอกออกไปพร้อมๆ กับช่วยกระตุ้นการสร้างเซลล์ใหม่ๆ ช่วยให้รอยด่างดำหรือรอยแผลเป็นจางลง

สรรพคุณทางยา : มะนาวเป็นผลไม้ที่มีกรดอินทรีย์หลายชนิด เช่น กรดซิตริก กรดมาลิก วิตามินซี จากน้ำมะนาว ส่วนน้ำมันหอมระเหยจากผิวมะนาว มีวิตามินเอ และซี ทั้งยังมีธาตุแคลเซียมและฟอสฟอรัสสูงกว่าในน้ำมะนาวอีกด้วย

มะนาวมีประโยชน์ใช้เป็นยาสมุนไพร ขับเสมหะ แก้ไอ เลือดออกตามไรฟัน เหงือกบวม นอกจากนี้ยังช่วยแก้อาการปวดศีรษะ แก้อาเจียน เมารถเมาเรือ ขับคราบบูหรี บำรุงตา บำรุงผิว และยังสามารมีฤทธิ์ในการกัดด้วย เป็นต้น

รองศาสตราจารย์ ดร.รวิ เสาร์ภูภักดี จากภาควิชาพืชสวน คณะเกษตร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน ประมาจารย์ด้านมะนาวคนหนึ่งของเมืองไทย ระบุว่ามะนาวมีอยู่ 2 กลุ่มพันธุ์ คือ มะนาวผลเล็ก กลุ่มเม็กชิกัน เม็กชิกันโลม คีโลม และกลุ่มมะนาวผลใหญ่ เช่น มะนาวตาฮิติ จุดกำเนิดของมะนาวผลเล็กจะอยู่ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ซึ่งประเทศไทยก็เป็นหนึ่งในนั้น เป็นมะนาวลูกผสมโดยธรรมชาติ ข้อดีของกลุ่มนี้คือให้ผลดกมาก เปลือกบาง ผลเล็กถึงปานกลาง แต่ก็มีข้อเสีย คือ อ่อนแอต่อโรคแคง

